

Muutoksia ratasuunnitteluun

Elisa Sanasvuori, suunnittelupäällikkö, Liikennevirasto

19.4.2016

Esityksen sisältö

- **Vähäinen asemakaavaristiriita**

- RataL 10 §, 4 mom muutetaan (MTL 17 §, 2 mom muutetaan)

- **Suunnitelmien voimassaoloajat ja haltuunotto**

- RataL 26 § 4 momentti muutetaan. RataL 46 § 1 momentti muutetaan (MTL 31 §, 1 ja 3 mom muutetaan. MTL 56 §, 1 momentti muutetaan)

- **Maantie ratasuunnitelmassa, uusi RataL 25 b §**

(Rata tiesuunnitelmassa, uusi MTL 32 a § ja)

- **Lakkauttamispäätökset säilyvät LVM:ssä**

- valmisteluvaiheessa esillä olleet RataL 79 § ja MTL 99 § ja

- **Läjittää –verbistä luovutaan → sijoittaa**; irrotettavan maa-aineksen *pysyvä ja tilapäinen* sijoittaminen (ratalaki 16 §, maantielaki 23 §,)

Vähäinen asemakaavaristiriita

RataL 10 §, Rautatiealueen suunnittelu ja alueiden käytön suunnittelu

Voimassa oleva

- 4 momentti

Yleissuunnitelmaa ei saa hyväksyä vastoin maakuntakaavaa tai oikeusvaikutteista yleiskaavaa. Yleissuunnitelma voidaan hyväksyä vastoin voimassa olevaa asemakaavaa, jos kunta sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus sitä puoltavat. *Ratasuunnitelmaa ei saa hyväksyä vastoin oikeusvaikutteista kaavaa.*

Ehdotus

- 4 momentti

Yleissuunnitelmaa tai ratasuunnitelmaa ei saa hyväksyä vastoin maakuntakaavaa tai oikeusvaikutteista yleiskaavaa. Yleissuunnitelma voidaan hyväksyä vastoin voimassa olevaa asemakaavaa, jos kunta sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus sitä puoltavat. *Ratasuunnitelma voidaan hyväksyä vastoin voimassa olevaa asemakaavaa, jos kyse on vaikutuksiltaan vähäisestä poikkeuksesta ja kunta ja ne kiinteistönomistajat, joihin poikkeus välittömästi vaikuttaa, sitä puoltavat*

Rautatiealueen suunnittelu ja alueiden käytön suunnittelu, perustelut

- Suunnitelman poikkeaminen asemakaavasta vaikutuksiltaan vähäisessä määrin.
- Vältettäisiin poikkeamispäätöksen tai vaikutuksiltaan vähäisen kaavamutoksen tekeminen kunnassa suunnitelman hyväksymisvaiheessa.
- Muutos sujuvoittaisi suunnitelmien hyväksymiskäsittelyä Liikennevirastossa
- Tarpeen poiketa väylää koskevan suunnitelman asemakaavan mukaisuudesta tulisi olla vähäinen ja vähäiselle poikkeamiselle tulisi saada kunnan ja kiinteistönomistajien suostumus.
- HUOM Jotta muutos olisi tarkoituksenmukainen ja toimiva, edellyttäisi pykälä muutoksia ainakin maankäyttö- ja rakennuslakiin, mahdollisesti muuhunkin lainsäädäntöön.
- HUOM nykyisten lakien pykälät jäävät edelleen voimaan:
 - RataL 6 § 1 mom ”.....Rautatietä ei saa rakentaa vastoin oikeusvaikutteista kaavaa.”

Suunnitelmien voimassaoloajat

RataL 26 §, Suunnitelmien voimassaoloaika, yleissuunnitelma

Voimassa oleva

- 1 momentti

8 v + Livi 4 v

Ratasuunnitelman laatiminen on aloitettava kahdeksan vuoden kuluessa sen vuoden päättymisestä, jona hankkeesta laadittu yleissuunnitelma on saanut lainvoiman. Muuten yleissuunnitelman hyväksymispäätös raukeaa. Liikennevirasto voi pidentää yleissuunnitelman voimassaoloaikaa enintään neljällä vuodella.

Voimassaoloaikaa voidaan jatkaa vain, jos 10 ja 12 §:n edellytykset täyttyvät. Ratasuunnitelman laatimisen katsotaan alkaneen, kun siitä on ilmoitettu 9 §:n 2 momentissa säädetyllä tavalla.

Ehdotus

- 1 momentti

8 v + Livi 4 v

Ratasuunnitelman laatiminen on aloitettava kahdeksan vuoden kuluessa sen vuoden päättymisestä, jona hankkeesta laadittu yleissuunnitelma on saanut lainvoiman. Muuten yleissuunnitelman hyväksymispäätös raukeaa. Liikennevirasto voi pidentää yleissuunnitelman voimassaoloaikaa enintään neljällä vuodella. Voimassaoloaikaa voidaan jatkaa vain, jos 10 ja 12 §:ssä säädetyt edellytykset edelleen täyttyvät. Ratasuunnitelman laatimisen katsotaan alkaneen, kun siitä on ilmoitettu 9 §:n 2 momentissa säädetyllä tavalla.

RataL 26 §, Suunnitelmien voimassaoloaika, ratasuunnitelma

Voimassa oleva

- 4 momentti

4 v + LVM 4 v

Päätös ratasuunnitelman hyväksymisestä raukeaa, jos ratatyötä ei ole aloitettu ennen kuin neljä vuotta on kulunut sen vuoden päättymisestä, jona ratasuunnitelma on lainvoimaisesti hyväksytty. **Liikenne- ja viestintäministeriö** voi pidentää ratasuunnitelman voimassaoloaika enintään neljällä vuodella. Ratatyö katsotaan alkaneeksi, kun rautatien tarkoituksiin tarvittava alue on otettu radanpitäjän haltuun 46 §:n mukaisesti.

Ehdotus

- 4 momentti

4 v + Livi 4 v
+ (Livi 4 v)

Päätös ratasuunnitelman hyväksymisestä raukeaa, jos ratatyötä ei ole **osaksikaan** aloitettu ennen kuin neljä vuotta on kulunut sen vuoden päättymisestä, jona ratasuunnitelma on lainvoimaisesti hyväksytty. **Liikennevirasto** voi pidentää ratasuunnitelman voimassaoloaika enintään neljällä vuodella **ja erityisistä syistä sen lisäksi yhdellä enintään neljän vuoden ajanjaksolla. Määräaika voidaan pidentää vain, jos ratasuunnitelma edelleen täyttää 10 ja 15 §:ssä säädetyt edellytykset.** Ratatyö katsotaan alkaneeksi, kun rautatien tarkoituksiin tarvittava alue on otettu radanpitäjän haltuun 46 §:n mukaisesti.

Suunnitelmien voimassaoloaika, perustelut 1/2,

- Päätosvalta koskien suunnitelmien voimassaoloa ehdotetaan siirrettäväksi kokonaan Liikennevirastoon, sillä se vastaa myös suunnitelmien hyväksymisestä ja sillä on kokonaisvastuu maantie- ja rataverkosta.
- Yleissuunnitelman 8 vuoden ehdoton vanhentumisaika on osoittautunut liian jäykäksi ottaen erityisesti huomioon ratahankkeiden rahoituksen varmistamiseen tarvittava aika.
- Suunnitelmien uudelleen käsittely edellyttäisi myös riittäviä resursseja.
- Suunnitelmien voimassaoloajoilla on kuitenkin merkitystä myös arvioitaessa suunnitelmassa osoitetun alueen kiinteistön omistajien omaisuudensuojaa.
- **Voimassaoloajan pidentäminen ei olisi automaattista, vaan perustuisi tapauskohtaiseen harkintaan ja radan suunnittelun 10 §:ssä ja 12 §:ssä säädettyjen edellytysten täyttymiseen.**
- **Vain ajantasaisten, ympäristöllisesti hyväksyttävien ja teknisesti toteuttamiskelpoisten yleissuunnitelmien voimassaoloaika voitaisiin jatkaa.**
- Liikenneviraston päätökseen voitaisiin hakea muutosta valittamalla.

Suunnitelmien voimassaoloaika, perustelut 2/2

- Epäselvyyttä on syntynyt siitä, tarkoitetaanko momentissa ratatyön aloittamisella koko ratasuunnitelma-alueen käsittävää ja kaikkia suunnitelmassa osoitettuja toimenpiteitä tarkoittavien töiden aloittamista vai suunnitelman jonkun osa-alueen rakennustyön käynnistämistä.
- Kun radanpitäjän tahtotila suunnitelman tarkoittaman hankkeen toteuttamiseksi on olemassa, ehdotetaan, että ratatyön osittainenkin käynnistäminen estäisi ratasuunnitelman hyväksymispäätöksen raukeamisen.
- Radanpitoviranomaisen on kuitenkin varmistauduttava siitä, että ratahanketta vaiheittain toteutettaessa se edelleen täyttää ratasuunnitelman hyväksymisen edellytykset.
- **Pidentämispäätöksiä tehtäessä olisi arvioitava, täyttääkö ratasuunnitelma 10 §:ssä säädetyt yleiset edellytykset ja 15 §:ssä säädetyt ratasuunnitelman sisältövaatimukset. Vain ajantasaisten, ympäristöllisesti hyväksyttävien ja teknisesti toteuttamiskelpoisten ratasuunnitelmien voimassaoloaikaa voitaisiin jatkaa.**
- Ratasuunnitelman voimassaoloajan pidentämistä koskeviin päätöksiin voitaisiin hakea muutosta valittamalla.

RataL 46 § Haltuunotto

Voimassa oleva

- 1 momentti

Ratasuunnitelmassa osoitettu rautatiealue, tiealue ja muut radanpitäjän käyttöön osoitetut alueet sekä perustettavat oikeudet otetaan radanpitäjän haltuun ratatoimituksessa pidettävässä haltuunottokatselmuksessa määrättävänä ajankohtana. Ratasuunnitelmassa osoitetut **tiealueet** otetaan radanpitäjän haltuun **siksi ajaksi, kunnes tie on tehty ja vastaanotettu**. Haltuun otettaessa radanpitäjälle syntyy oikeus käyttää alueita ja oikeuksia ratasuunnitelmassa osoitettuihin tarkoituksiin kiinteistöön kohdistuvan muun oikeuden estämättä.

Ehdotus

- 1 momentti

Ratasuunnitelmassa osoitettu rautatiealue, tiealue ja muut radanpitäjän käyttöön osoitetut alueet sekä perustettavat oikeudet otetaan radanpitäjän haltuun ratatoimituksessa pidettävässä haltuunottokatselmuksessa määrättävänä ajankohtana. Ratasuunnitelmassa osoitetut **yksityistä tietä varten tarvittavat alueet** otetaan radanpitäjän haltuun **tien tekemisen ajaksi**. Haltuun otettaessa radanpitäjälle syntyy oikeus käyttää alueita ja oikeuksia ratasuunnitelmassa osoitettuihin tarkoituksiin kiinteistöön kohdistuvan muun oikeuden estämättä. **Tässä momentissa tarkoitettu haltuunotto voi tapahtua myös vaihteittain radanpitäjän osoituksen mukaan.**

Haltuunotto, perustelut

- Rautatien rakentamisesta aiheutuu usein olemassa olevien yksityisteiden järjestelyjä ja uusien teiden tekemisiä. Ratahanke voi koskea myös pelkästään tasoristeysjärjestelyjä, jolloin yksityistieyhteydet muuttuvat.
- Selkeyden vuoksi ehdotetaan pykälän 1 momentin 2 virkettä täsmennettäväksi siten, että ratasuunnitelmassa osoitetuilla tiealueilla tarkoitettaisiin yksityisiä teitä varten tarvittavia alueita erotuksena 1 virkkeen mukaisista radanpitäjän käyttöön tulevista tiealueista.
- Momenttiin ehdotetaan myös lisättäväksi, että haltuunotto voi tapahtua myös vaiheittain radanpitäjän osoituksen mukaan.

Maantie ratasuunnitelmassa ja rata tiesuunnitelmassa

Maantie ratasuunnitelmassa ja rata tiesuunnitelmassa

RataL 25 b §, Maantiet rautatien suunnittelussa

- *Uusi pykälä*

Rautatien rakentamisesta aiheutuvat muutokset maantiehen voidaan osoittaa rautatien rakentamista koskevassa suunnitelmassa.

MTL 32 a § Radat tien suunnittelussa

- *Uusi pykälä*

Maantien rakentamisesta aiheutuvat muutokset rautatiehen voidaan osoittaa maantien rakentamista koskevassa suunnitelmassa.

Maantie ratasuunnitelmassa ja rata tiesuunnitelmassa, perustelut 1/2

- Maantien tai rautatien rakentaminen voi aiheuttaa tarpeen puuttua toiseen väylään ilman että olisi olemassa tämän toisen väylän parantamistarvetta
- Tällä hetkellä suunnitelmat tehdään erillisinä maantie- tai ratalain mukaisesti, vaikkakin vuorovaikutus voidaan jo nyt hoitaa samanaikaisesti.
- Maantien tai rautatien rakentamisella tarkoitetaan uuden väylän tekemistä ja olemassa olevan väylän parantamista. Parantamista ovat myös hankkeet, joissa on kysymys pelkästään:
 - maantiehen liittyvien yksityisten teiden järjestelystä
 - pelkästään tasoristeysten järjestämisestä niitä parantamalla, poistamalla tai siirtämällä ja niihin liittyvät kulkujärjestelyt.

Maantie ratasuunnitelmassa ja rata tiesuunnitelmassa, perustelut 2/2

- Samasta hankkeesta johtuvien rinnakkaisten hallintomenettelyjen vähentämiseksi ehdotetaan,
 - että rautatien rakentamisesta johtuvat muutokset hankkeen vaikutusalueiden maanteihin kuten **muutokset maantien sijaintiin tai maanteihin liittyviin yksityisiin teihin** voitaisiin osoittaa rautatien rakentamista koskevissa ratalain mukaisissa suunnitelmissa.
 - että maantien rakentamisesta aiheutuva puuttuminen tiehankkeen vaikutusalueen **rautatiehen kuten sen siirtäminen** taikka **tasoristeysten järjestely niitä poistamalla tai siirtämällä ja järjestelyihin liittyvät uuden kulkuyhteydet** voitaisiin osoittaa ja ratkaista maantien rakentamista tarkoittavassa maantielain mukaisessa suunnitelmassa.
- Ehdotettu muutos ei vaikuttaisi rautatielain mukaisten velvoitteiden hoitamiseen, kuten rautatien rakentamisesta Liikenteen turvallisuusvirastolle tehtävään ilmoitukseen.

Valmisteluvaiheessa oli esillä RataL 79 § ja MTL 99 § eli väylän linjaosuuksien lakkauttamispäätösten siirtäminen Liikennevirastolle. Lakivalmistelun lopputulos:

Lakkauttamispäätökset säilyvät LVM:ssä

Kiitos!

